

Handläggare
Charlotte Rydberg och Jimmy
Andersson
Telefon: 08-50814050

Till
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsnämnd 2024-10-24

Utredning om egen regi för park- och naturskötsel

Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige samt inriktningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens utredning om park- och naturskötsel i egen regi.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att påbörja förberedelserna för ett övertagande av parkskötseln i egen regi från och med den 1 oktober 2026.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd uppdrar åt förvaltningen att återkomma i samband med verksamhetsplan för 2026 med en beskrivning av hur övertagandet kan finansieras och genomföras.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner att förvaltningen vid behov tecknar leasingavtal istället för att köpa in lastmaskiner om det visar sig fördelaktigt för att uppnå stadens långsiktiga miljömål.

Sammanfattning

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har idag parkskötsel upphandlad på entreprenad. I 2024 års budget fick Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd tillsammans med Farsta stadsdelsnämnd i uppdrag att ”gemensamt utreda förutsättningarna för samt förbereda inför att påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2025 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för”.

Förvaltningen har utrett vilka delar som bör tas över och vad det ger för behov av bemanning, fordon, maskiner, lokaler med mera. Med stöd av en konsult har förvaltningen uppskattat kostnaderna för att driva park- och naturskötsel i egen regi. Den kalkyl som förvaltningen har räknat fram innebär högre driftskostnader jämfört med de kostnader som förvaltningen har i dag. Förvaltningen har i

sina kalkyler tagit hänsyn till rådande kvalitetskrav utifrån en lägsta godtagbar standard, stadens miljömål och marknadsmässiga löner.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens utredning om park- och naturskötsel i egen regi enligt ovan.

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har idag parkskötsel upphandlad på entreprenad. Entreprenaden regleras via avtal som följs upp av förvaltningens stadsmiljöenhet. I avtalen ingår parkskötsel, renhållning och vinterväghållning på park- och naturmark.

Stadsdelsnämnden ansvarar för skötseln av ca 7 000 000 kvm mark. Naturmarken står för cirka hälften av ytan och gräsytor för ungefär en tredjedel. Stadsdelsnämnden ansvarar även för parkvägar, ca 70 lekplatser, 6 plaskdammar, 15 utomhusgym, 12 hundrastgårdar och 35 spontanidrottsytor så som olika typer av bollplaner, boulebanoer och ett motionsspår. I stadsdelsområdet ingår tre naturreservat.

I 2024 års budget fick Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd tillsammans med Farsta stadsdelsnämnd i uppdrag att ”gemensamt utreda förutsättningarna för samt förbereda inför att påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2025 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för”.

Uppdraget konkretiserades ytterligare i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds verksamhetsplan 2024:

”Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas förvaltning har idag parkskötsel upphandlat och arbetet utförs av privata aktörer. 2023 påbörjade Farsta stadsdelsförvaltning en utredning om att utföra parkskötseln i egen regi. 2024 ska även Enskede-Årsta-Vantör förvaltning utreda frågan. Målsättningen är att komma igång med verksamhet i egen regi så fort det är praktiskt, ekonomiskt och avtalsmässigt möjligt. De två förvaltningarna ska samarbeta i själva utredningsarbetet och också titta på möjliga samverkansområden när driften utförs i egen regi, till exempel vad gäller lokaler, maskiner och specialistfunktioner.”

Även Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har fått i uppdrag i nämndens verksamhetsplan 2024 att utreda ”möjligheter till parkdrift i egen regi samt utformning av eventuell samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar i region östra söderort”.

De tre förvaltningarna har samarbetat i utredningsarbetet.

Ärendet

Förvaltningen har utgått från uppdraget i kommunfullmäktiges budget 2024 och mål som anges för egen regi. Utredningen har fokuserat på att egen regi-verksamheten ska resultera i ökad rådighet, bibehållen eller ökad kvalitet samt att stadens sociala, miljömässiga och ekonomiska krav beaktas. Med sociala krav menas att staden ska erbjuda goda arbetsvillkor.

Utredningen, som biläggs tjänsteutlåtandet, behandlar följande teman:

- Beskrivning av stadsdelsområdets anläggningar
- Beskrivning av nuvarande organisation och hur arbetet organiseras mellan beställare och entreprenör
- Beskrivning av nuvarande avtal för park- och naturskötsel
- Beskrivning av nuvarande budget för park- och naturskötsel
- Beskrivning av nuvarande upplagsytor
- Förslag om vad som ska tas över i egen regi och vad som fortsatt ska upphandlas
- Behov av lokaler och andra ytor
- Behov av fordon och arbetsmaskiner
- Behov av personal
- Ekonomisk kalkyl, samt kostnader för omställning
- Samverkansmöjligheter med andra nämnder
- Fördelar och nackdelar med egen regi
- Olika alternativ, samt för- och nackdelar med dem
- Övergripande tidplan

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning HR och utveckling och Administrativa avdelningen. Löpande avstämningar har gjorts med representanter för andra stadsdelsförvaltningar med liknande uppdrag, i huvudsak Farsta och Skarpnäck. Förvaltningen har även fått stöd av serviceförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och miljöförvaltningen. En konsult har bistått vid kalkyleringen av uppdraget.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen redovisar här utredningens resultat och förslag i korthet. För mer utförliga resonemang och kalkyler hänvisas till bilagd utredning.

Omfattning och avgränsningar

Förvaltningen har med utgångspunkt i det politiska uppdraget utgått från att merparten av parkskötselns olika moment ska övergå i egen regi. Moment som sker sällan eller som kräver särskilda specialistfunktioner alternativt tunga maskiner föreslås fortsatt köpas in. Det gäller till exempel anläggningsarbeten, arborist- och

elektrikertjänster och skötsel av plaskdammar. För särskilda överväganden kring vinterväghållning, se nedan.

Bemanning

Driftsorganisationen bör bemannas med cirka 14 nya helårstjänster och ytterligare cirka 16 säsongsanställningar. En mindre del kan vara trygghetsanställningar och arbetsmarknadsinsatser. Driftsledningen bör bemannas med cirka 2 helårstjänster. En ny organisation behöver beakta stadens nya chefstruktur och samverkas med fackliga organisationer.

Lokal

Förvaltningen uppskattar ett lokalbehov om ca 1 000 kvm, inklusive personalutrymmen och varm/kallytor för maskiner, fordon och material. Enligt stadens budget ska förvaltningen i första hand söka nya lokaler inom det egna fastighetsbeståndet. Förvaltningen avser ta hjälp av serviceförvaltningen för att söka lokal. Om det visar sig svårt att hitta en lokal inom det egna beståndet behöver förvaltningen söka sig till den privata marknaden.

Fordon, maskiner, utrustning

Förvaltningen har översiktligt kartlagt behoven av fordon, arbetsmaskiner, utrustning, inventarier till lokal och arbetskläder. Det initiala investeringsbehovet beräknas uppgå till ca 14,5 mnkr.

Förvaltningen har konsulterat miljöförvaltningen gällande miljökrav samt regler för vad som ska köpas in och vad som ska leasas. Lastmaskiner ska som regel köpas in, men det kan initialt behövas en leasinglösning för att invänta utvecklingen på marknaden när det gäller eldrift.

Kostnader för leasing av fordon belastar driftsbudgeten direkt. Investeringarna belastar budgeten framöver i form av kapitalkostnader (internränta och avskrivningar).

Förvaltningen bedömer att en övergång till egen regi endast är möjlig om det går att söka extra investeringsmedel i samband med budgeten för 2026. Det initiala investeringsbehovet rymms inte inom förvaltningens ordinarie investeringsbudget.

Förbrukningskostnader

Förvaltningen har i sin driftkalkyl inkluderat kostnader för förbrukningsvaror som exempelvis jord, växter och sand. Kalkylen innehåller även en uppskattad årlig kostnad för avfallshantering.

Extra kostnader under en omställningsperiod

En ordnad övergång till egen regi innebär att personal behöver rekryteras en tid innan övertagandet ska ske. En lokal behöver hyras

in och anpassas till verksamheten. Under en omställningsperiod kommer förvaltningen ha både ökade investerings- och driftskostnader.

Ekonomi

För innevarande år har stadsmiljöverksamheten en driftbudget på 57,8 mnkr, exklusive det administrativa avdraget. 32,7 mnkr avser drift och 25,3 mnkr kapitalkostnader.

Den uppskattade totala kostnaden för drift i egen regi, innan indexjusteringar, är 63,2 mnkr för 2026. Vissa extra kostnader tillkommer under övergångsåret 2026. Egen regi väntas således medföra en högre kostnad för driften jämfört med idag.

	2025	2026	2027	2028
Parkdrift	17,5	21,5	18,4	18,4
Parkunderhåll	3,8	3,8	3,8	3,8
Vinterväghållning	3,5	3,5	3,5	3,5
Naturresevat	2,0	2,0	2,0	2,0
Administration	4,5	4,5	4,5	4,5
Lokaler	0	1,5	2,0	2,0
Övrigt	1,7	2,0	1,0	1,0
Intäkter	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Kapitalkostnader	25,3	26,9	28,4	28,4
Totalt (mnkr)	57,8	65,3	63,2	63,2

Kostnaderna är inte indexerade utan utgår från 2023-2024 års nivåer. Budgeten för 2025 med entreprenaddrift presenteras här bredvid de uppskattade kostnaderna för blandad regi under övergångsåret 2026 och därefter egen regi 2027 och 2028. De enskilda posterna är inte direkt jämförbara då kostnader ibland bokförs på olika sätt för entreprenaddrift/egen regi.

Förvaltningen har i kalkylen utgått från marknadsmässiga löner, stadens miljökrav och dagens kvalitetsnivåer, omräknade till frekvenser i stället för funktion. För mer utförlig ekonomisk redovisning, se bilagd utredning.

Det är svårt att uppskatta vad entreprenaddriften skulle kosta kommande år om en ny upphandling skulle genomföras idag, då det styrs av vilka anbud som lämnas vid en given tidpunkt.

Särskilda överväganden

Förvaltningen har gjort särskilda överväganden när det gäller vinterväghållning och tidpunkt för införande.

Vinterväghållning

Förvaltningen föreslår att vinterväghållningen fortsatt ska vara på entreprenad. Huvudskälet till det är att vinterväghållningen kräver

en omfattande beredskapsorganisation. Personal i arbetsledande funktion behöver finnas i beredskap dygnet runt under vintersäsongen.

Det är viktigt att övergången till egen regi kan ske under ordnade former. Förvaltningen anser därför att det är bra om övriga moment inom parkskötseln övergår i egen regi först. Möjligen kan vinterväghållning i egen regi övervägas i ett senare skede.

Tidpunkt för införande

Förvaltningen har övervägt två alternativ för införande, antingen oktober 2025 eller oktober 2026. För att säkra en ordnad övergång föreslår förvaltningen att egen regi-verksamheten startar upp i oktober 2026. Införandet sker då samtidigt med stadsdelsnämnderna i Farsta och Skarpnäck.

Nuvarande avtal om parkskötsel löper till den 30 september 2025 med möjlighet till förlängning 2+2 år. Det innebär att förvaltningen behöver förlänga nuvarande parkskötselavtal med ett år, alternativt göra en ny upphandling för ett år.

Samverkan

Förvaltningen har i utredningsuppdraget haft kontinuerliga möten med representanter från framförallt stadsdelsförvaltningarna i Farsta och Skarpnäck. Möjliga samverkansvinster har identifierats när det gäller upphandlingar, till exempel vinterväghållning, specifika arbetsmoment, utbildningar och framtagandet av arbetsmiljörutiner mm. En samverkan kring lokaler och upplag utesluts inte, men det är samtidigt viktigt att lokalerna är centralt placerade för att undvika långa transporttider och ställtider.

Övergripande tidplan

Hösten 2024:

- Diskussion med nuvarande driftentreprenör om att förlänga befintliga avtal med ett år.
- Beslut om förlängning behöver fattas senast den 31 december 2024.

2025:

- Förvaltningen påbörjar sökandet efter en lämplig lokal för egen regi-verksamheten.
- Ny organisation samverkas och beslutas.
- ”Driftsledare” rekryteras och introduceras.
- Förvaltningen deltar i arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag för de delar som ska upphandlas, tillsammans med samverkande stadsdelsförvaltningar.
- Arbetsmiljöplaner, produktionsplaner med mera tas fram.

- Förvaltningen söker omställningsmedel/investeringsmedel, om sådana finns, i samband med verksamhetsplan 2026.

2026:

- Rekrytering och introduktion av ny personal.
- Maskiner och fordon köps in/leasas.
- Anpassning av lokal för egen regi-verksamheten.
- Stadsdelsförvaltningen startar upp egen regi-verksamhet den 1 oktober.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer inte att förslaget har några avgörande jämställdhetsaspekter annat än att förvaltningen vid rekrytering kommer att sträva efter att få en kvalificerad arbetsstyrka med både kvinnor och män.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens utredning om park- och naturskötsel i egen regi; ger förvaltningen i uppdrag att påbörja förberedelserna för ett övertagande av parkskötseln i egen regi från och med den 1 oktober 2026; uppdrar åt förvaltningen att återkomma i samband med verksamhetsplan för 2026 med en beskrivning av hur övertagandet kan finansieras och genomföras samt godkänner att förvaltningen vid behov tecknar leasingavtal istället för att köpa in lastmaskiner om det visar sig fördelaktigt för att uppnå stadens långsiktiga miljömål.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Carina Idenfors
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Utredning om egen regi för park- och naturskötsel

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-10-04
Carina Idenfors, Avdelningschef	2024-10-04